امنیت و سلامت روانی جامعه در گِرو کنترل موثر و بی تعارف بازار و قیمت هاست

وقتی خودسری در قیمت گذاری ریشه دوانده

مردم منتظر نظارت قوی و تنظیم بازار واقعی هستند

سپهرغرب، گروه اقتصادی - عباس سریشی: بی شک سلامت جسم و روان، انبساط خاطر و در نهایت امنیت، بهداشت روانی و شادکامی پدیده‌هایی هستند که در ارتباط مستقیم با محیط پیرامونی انسان‌ها قرار داشته و متعاقبا هرگونه چالش و یا کارکرد نامناسب ساختارها و نظامات اقتصادی، سیاسی اجتماعی فرهنگی و.... در یک جامعه انسانی تاثیرات و تبعات ناخوشایند و مخاطره‌آمیزی را بر بهداشت روانی و جسمی آحاد جامعه وارد خواهد کرد.

به زبان ساده‌تر هر گونه رخداد ناخوشایند و نگران‌کننده در روال عادی زندگی می‌تواند سلامت روحی افراد جامعه را دچار چالش و نوسان نماید. بنابراین در اجتماعاتی که انسان‌ها مداوم تحت تاثیر عوامل و بسامدهای ناگوار محیطی مانند جنگ زلزله، سیل، بحران‌های سیاسی اقتصادی، نابسامانی‌های خانوادگی بی‌عدالتی، تورم و گرانی و..... قرار می‌گیرند طبعا نمی‌توان انتظار سلامت جسمی و روانی قابل قبولی را داشت.

در این خصوص صاحب‌نظران معتقدند تا زمانی که مفهوم عدالت، تساوی در حقوق اجتماعی، اقتصادی و بهداشتی در جوامع به نحو مطلوبی پیاده نشده و به همان موازات توزیع امکانات و سرمایه روال متوازن، یکسان و منصفانه‌ای را طی نکند امکان دستیابی به امنیت و بهداشت روانی برای آحاد جامعه امکان‌پذیر نیست. چه اینکه امروزه نیز در بسیاری از نقاط جهان این موضوع به صورت بسیار برجسته‌ای رخ نمون شده و شمار زیادی از جوامع انسانی در حال دست و پنجه نرم کردن با تبعات این گونه بسامدها و موج‌های روانی هستند.

در این بین اما به صورت خاص و در حوزه اقتصاد و معیشت همیشه معضلی به نام گرانی،کمبود، احتکار و افزایش قیمت‌ها وجود داشته و ظاهرا نیز هیچگاه قابل درمان نیست اما نکته حائز اهمیت اینجاست که همین افزایش بها و کمبودهای موجود در حوزه تولید و توزیع اگر روال مشخص و آهنگ متوازنی را نداشته و دم به ساعت دستخوش تلاطم گردد در کوتاه زمان می‌تواند به یکی از دهشتناک‌ترین کابوس‌های فکری و روانی برای افراد جامعه مبدل گشته و تا حد بسیار زیادی آستانه تحمل افراد را پایین آوردکما اینکه بیشتر کارشناسان رفتاری نیزدر این خصوص بر این عقیده‌اند که در مقایسه با موضوعات دیگر وقوع این نوع رخدادها بیشترین ظرفیت را دارد تا جامعه را به مثابه بشکه باروتی آماده انفجار کند.

البته موضوع گرانی و تورم مبحثی است که در همه جای دنیا وجود داشته و صرفا مختص جامعه ما نیست با این حال و از آنجاکه درصد بسیار بالایی از جمعیت کشور ما را افرادی از طبقه متوسط و قشر ضعیف با درآمد و قدرت خرید پایین تشکیل می‌دهد لذا، طبیعی است که هر گونه نوسان قیمت، تورم ناگهانی و یا کمبود در ارزاق عمومی و مایحتاج روزمره به صورت مستقیم موجب ایجاد فشارهای روانی برای ایشان گردیده و به طبع وجود همین فشارهای روانی را می‌توان مهمترین علت و بن‌مایه بروز برخی رخدادها، حوادث و یا تکانه‌های کف بازاری دانست.

البته بررسی‌ها نشان می‌دهد که کلیت این ناامنی‌های روانی و نارضایتی‌ها هم صرفا متاثر از گرانی اقلام و یا تشتت در قیمت‌ها نیست چه اینکه گاهی اوقات وجود ابهامات متعدد، گمانه‌زنی‌ها، تناقض در اظهار نظرها و واقعیت‌های موجود در بازار عدم شفافیت در موضع‌گیری دست‌اندرکاران و یا اظهار نظرهای غیر کارشناسانه و تفسیر به رأی‌های برخی رسانه‌ها نیز عامل دیگری هستند در دامن زدن بر این بی‌نظمی اقتصادی که خواسته و ناخواسته مسیر را نیز برای سوء استفاده برخی جهت افزایش قیمت کالاها و یا احتکار هموار می‌سازد و فی المثل در حکم آب گل‌آلودی می‌شود که عده‌ای به دنبال گرفتن ماهی از آن هستند.

کمی با دقت به این پاسخ‌ها که از سوی ۱۰۰ نفر از همشهریان در خصوص وضعیت کنترل و نظارت بر قیمت‌گذاری‌ها و بازار به خبرنگاران سپهرغرب داده شده توجه کنید..

ردیف	سوال	بله	خیر	شاید	بی پاسخ
۱	آیا وضعیت اعلام و قیمت‌گذاری بر روی کالا و اجناس در بازار مشخص و شفاف هست؟	۵	۸۹	۳	۳
۲	آیا نحوه افزایش قیمت کالا و اجناس از روند رشد معقولی برخوردار هست؟	۰	۹۲	۰	۷
۳	آیا بازرسان و ناظران اتحادیه‌ها و اصناف و نهادها حضور مشخص و موثری را برای کنترل اوضاع در بازار دارند؟	۲	۷۹	۱۱	۸
٤	آیا تا کنون شاهد برخورد و مجازات (اعم از جریمه، تعطیلی و یا تعزیر) واحد گرانفروش، محتکر و... در سطح شهر بوده‌اید؟	۰	۹۵	۲	۳
۶	آیا شرایط فعلی نیازمند حضور بیشتر نهادها نظارتی و جلوگیری از خودسری در قیمت‌گذاری‌هاست؟	۹۵	-	-	۵
۷	آیا عملکرد دستگاه‌های نظارتی توانسته است تا بازار را به سمت سکون وآرامش و کنترل هدایت کند؟	۸	۶۷	۱۱	۱۳
۸	آیا با شرایط موجود می‌توان امیدی به کاهش تورم و کنترل قیمت‌ها داشت؟	۱	۶۹	۱۷	۱۳
۹	به نظر شما آیا فروشندگان خود را به‌صورت حداکثری تابع مقررات تنظیم بازار می‌دانند؟	۱۰	۶۱	۲۹	۵
۱۰	به نظر شما آیا ما با نوعی کمبود و یا فقدان کالا در کشور مواجه هستیم که باعث افزایش قیمت‌ها شده‌است؟	۸	۷۹	۳	۱۰
۱۱	به نظر شما آیا ما با نوعی کمبود و یا فقدان نظارت و کنترل بر بازار مواجه هستیم که باعث افزایش قیمتها شده‌است؟	۸۱	۳	۲	۱٤
۱۲	آیا وجود و تشدید برخوردهای قهری و تعزیری را در مقابله با گران‌فروشان و محتکران لازم می‌دانید؟	۹۳	۱	۵	۱
۱۳	به نظر شما آیا مسئولان و مدیران ارشد استان حضور میدانی موثری در خصوص رصد بازار دارند؟	-	۷۹	۸	۱۳
۱٤	به‌نظر شما آیا لازم است تا مسئولان و مدیران تلاش بیشتری را برای کنترل بازار در دستورکار قرار دهند؟	۹۳	--	--	۷

متاسفانه طی چند ماهی که از سال ۹۷ گذشته نمودارها خبر از افزایش سطح تورم و بالا رفتن بی‌حساب و کتاب و لجام‌گسیخته قیمت‌ها به خصوص در حوزه کالاهای اساسی (سبد خانواده) و متعاقبا کاهش قدرت خرید مردم می‌دهد گو اینکه طرح‌های دولت و یا اقدامات ضربتی قوه قضائیه در برخورد با برخی محتکران و گرانفروشان نیز در راستای کنترل بازار با موفقیت چندانی همراه نبوده و عمدتا به شکل سکوت و مصالحه با قیمت‌های تحمیلی از سوی صاحبان سرمایه و کالا تفسیر و عملا نتوانسته است که گرانی را حتی یک قدم هم به عقب براند.

در حقیقت عدم شفافیت و موضع‌گیری مشخص نسبت به تورم و گرانی پایدار و یا تغییر روزمره قیمت‌ها، ظاهرا چراغ سبز روشنی است تا دست تولیدکنندگان و فروشندگان را در تعیین قیمت مبتنی بر سلایق سودجویانه ایشان باز و حتی این روال را تا بدانجا پیش ببرد که بدون هیچ‌گونه ترس و واهمه و حتی اعلام قیمت از سوی تعزیرات و اصناف باز هم کالا و اجناس خود را براساس قیمت روز تعیین و به مشتری تکلیف کنند و نه براساس زمان خرید و یا قیمت مصوب اعلام شده از سو اصناف و اتحادیه‌ها.

درد جانکاه تورم و خیال راحت مسئولان...

و اما این روزها تقریبا کمتر کسی است که دل خوشی از بازار رفتن داشته باشد چه اینکه اگر حضور و شلوغی‌ای هم هست بیشتراز سر ناچاری و برای تامین مایحتاج روزانه و سفره خانه‌هاست و نه الزاما بازارگردی از سر تفریح و دلخوشی.

البته برای درک این موضوع هم نیازی نیست تا با کسی هم سخن‌شده ویا پرسشی را مطرح کنید زیرا کافیست تا خودتان به چشم یک خریدار به اتیکیت قیمت‌ها نگاهی انداخته و یا همین قیمت‌ها را با قیمت چند روز قبل مقایسه کنید که نه تنها کمتر نشده بلکه ممکن است یکی دو صفر ناقابل هم به آخر آن‌ها اضافه شده باشد.

حالا چند سالی می‌شود که مردم در روال و روند فرساینده‌ای به‌نام تورم گرفتار آمده‌اند و اصطلاحا استخوان‌هایشان در زیر بار این سنگ بزرگ به صدا و شکایت درآمده و ظاهرا هم کسی کاری ازدستش بر نمی‌آید و حتی اگر بر می‌آید هم آن قدر این کلاف گرانی و تورم کور شده که تلاش برای باز کردنش راه به جای نمی‌برد.

شاید اگر کشور ما ذاتا فقیر بود و یا از امکانات و مواهب الهی بهره چندانی نداشت آن‌چنان جای گله و شکایت باقی نمی‌ماند اما متاسفانه اشکال کار اینجاست که این سرزمین به نسبت دیگر همسایگان خود و حتی بسیاری از کشورهای دنیا از بیشترین امکانات و ثروت‌های خدادادی در حوزهای مختلف اعم از نفت، گاز، معدن، کشاورزی، دریا و جنگل و حتی نیروی انسانی و سرمایه‌های پولی برخوردار است اما چرا امروز به این حال و روز افتاده سوالی است که برای آن فعلا پاسخی یافت نمی‌شود.

گو اینکه بسیاری از مسئولان و مدیران نیز در جهت برون رفت از تنگنای سوال و پرسش‌های مطالبه‌گرانه مردم نیز توپ را به زمین تحریم و فشارهای اقتصادی بیرونی می‌اندازند اما مگر می‌شود باور کرد که همه این مشکلات فقط سرمنشاء در تحریم داشته باشد؟ قطعا نه....! زیرا ما تقریبا چهار دهه است که با تحریم و فشارهای اقتصادی بیرونی مواجه هستیم و حتی در یک برهه خاص از زمان (یعنی دوران جنگ)هم به رغم حاد شدن وضعیت جامعه باز هم شرایط اینگونه از هم گسیخته نشده بود و تقریبا همه چیز سر جای خودش بود اما امروزه...!!!

علی‌ای‌حال حتی اگر بخش بزرگی از این تورم و فشار را نیز ماحصل تحریم بدانیم اما واقعیت اینجاست که کشور ما به لحاظ مبحث تولید و کشت در برخی اقلام (بخصوص مایحتاج روزمره و اصطلاحا سفره زندگی) نه تنها خود کفاست بلکه حتی در مقام صادرکننده هم به ایفای نقش می‌پردازد اما حالا چگونه شده که مدتی است در خصوص تامین و عرضه همین تولیدات داخلی هم دچار مشکل شده جای سوال و تامل دارد چه اینکه به اعتقاد بسیاری از مردم و کارشناسان نیز تولید و عرضه این مواد و مصالح قطعا ارتباط چندانی با تحریم و یا فشارهای سیاسی و اقتصادی بیرونی نداشته و اگر هم جایی از کار لنگ می‌زند تاحدود زیادی مربوط به درون کشور و خودمان است و نه الزاما بیرون و بیگانه‌ها.

البته بیان این موضوع بدان معنا نیست که دستانی از درون و متعمدانه در حال نقش‌آفرینی در این کارند بلکه موضوع شاید به دستانی برمی‌گردد که باید کاری کرده و گره‌ای را بگشایند اما یا توانش را ندارند و یا حالش را؛ چه در هر دو صورت این فقط مردم و قشر متوسط و ضعیف جامعه هستند که باید تاوان این بی‌توجهی و ناتوانی را پس بدهند.

به اعتقاد بسیاری از مردم و همشهریان این روزها آن‌قدر وضع و حال بازار و مراکز عرضه بی‌در و پیکر شده که هر کس به خودش اجازه می‌دهد صبح کله سحر هر قیمتی را که دلش خواست روی اجناس و کالای‌های مورد نیاز مردم بگذارد و در نهایت هم اگر دلش نخواست نفروشد چون خیالشان راحت است که کسی از ایشان باز خواست و سوال نمی‌کند.گو اینکه فرقی هم نمی‌کند این جنس پوشک بچه‌ای باشد که میشود آن را تا قیمت بسته‌ای ۸۵ هزار تومان بالا برد یا هویج و گوجه‌فرنگی که این روزها در سر گذر و سبزه میدان تا کیلویی ۶تا ۸ هزار تومان هم فروخته می‌شود.

زیرا مهم این است که در این میان منفعت فروشنده تامین شود وگرنه زیاد نباید نگران حرف مردم بود چون آن‌ها مجبورند که بخرند و البته مسئولان هم آن‌قدر سرشان به اگر و اماها و شاید و بایدهای تغییرات اخیر در کادر مدیریتی استان و یا حضور در همایش‌های گردشگری، فرهنگی و هنری گرم است که وقت ندارند شخصا در میان مردم حضور پیدا کنند و کمی جویای وضع و حال بازار شوند.

در این خصوص و جسارتا خدمت مسئولان باید عرضه کرد که فی‌الحال وضعیت بازار به گونه‌ای است که جماعت بازاری نه فقط برای اعتراضات مردم بلکه حتی برای توپ و تشرها و نصایح شما هم گاهی اوقات تره خورد نکرده و نگرانی خاصی هم از بابت تهدید و تحکم‌های اخیر شما نیز به دلشان راه نمی‌دهند چرا که اگر برای آن حرف و حدیث‌ها و یا قوانین و مصوبات کاغذ محتمل‌الاجرا اعتباری قائل بودند فی‌المثل برای همان تخم‌مرغ شانه‌ای ۱۳۵۰۰ تومان اعلامی از سوی دولت و اصناف علنا اتیکت قیمت نوزده تا ۲۲هزار تومان با خط درشت را نمی‌زدند و یا برخی نانواها قبل از اعلام رسمی قیمت جدید، همان نان لواش بخور ونمیر را هم خودسرانه افزایش داده‌اند

دعوت به تَحمل و دیگر هیچ...

در گفتگو با بسیاری از همشهریان اینگونه تفسیر و تعبیر می‌شود که در حال حاضر و بیشتر از آن‌که به فکر گرانی و تورم و یا کمبود باشیم باید بیشتر نگران بی‌منطقی حاکم بر قیمت‌گذاری‌های شبانه‌روزی باشیم که هر روز و دم به ساعت بدون هیچ منطقی در حال تغییر و تحول است.

البته این وضعیت را نه تنها در قیمت روزانه اجناس بلکه در مبحث قیمت‌گذاری منطقه‌ای نیز می‌شود به خوبی حس کرد گو اینکه به رغم اعلام رسمی قیمت برخی اجناس نه تنها مبلغ فروش آن‌ها از سوی هر فروشنده به دلخواه تعیین و تعریف می‌شود در عین حال همین کالا نیز در دو مغازه دارای یک قیمت نیست و اصطلاحا هر جا قیمت خودش را دارد.

وجود این موضوع قطعا نشانه‌ای غیر قابل انکار است بر فقدان نظارت و رسیدگی به اوضاع و نیز بی‌تاثیر بودن همان اندک برخوردهای نمایشی که باعث شده عده کثیری از فروشندگان و مغازه‌داران رسما و علنا سر از قاعده عدالت و انصاف برتافته و خود را مقید به هیچ وجدان و اخلاق کسب و کاری نداند و صرفا براساس منفعت شخصی خود عمل کنند و نه قوانین دنیا ومصلحت اخرت.

گاهی تصور اینکه این لجام گسیختگی تا کجا پیش رفته و در همین روال با مردم چه خواهد کرد چندان دور از ذهن نیست فلذا شاید حتی نیاز به گفتن هم نباشد که وقتی افراد در کوتاه مدت تغییرات زیادی را تجربه نموده و در یک ساختار غبار گرفته و نامتوازن قرار گیرند ناخواسته مستعد تحلیل رفت اعتقاد و اعتماد به مدیران و نیز ابتلا به بیماری‌های روحی و روانی فراوانی خواهند شد که همین امر می‌طلبد تا دست‌اندرکاران و مدیران اجرایی نظام و استان‌ها در اعلام، اجرا و یا ایجاد هر گونه تحول اقتصادی، اجتماعی و حتی سیاسی علاوه بر ارائه طرح‌های خود، کمی هم به فکر پیگیری و نیز صحت انجام آنها هم باشند.

فراموش نکنیم فشار روانی از تغییرات اجتماعی ناشی می‌شود و تنها راه حفظ بهداشت و سلامت روانی و سالم ماندن و اجتناب از آسیب‌های بالقوه‌ای که به واسطه فشارهای روانی به وجود می‌آید آموختن شیوه زندگی در جامعه‌ای است که در آن به سر می‌بریم جامعه‌ای متوازن، با ثبات و قابل پیش‌بینی به‌دور از هر گونه التهاب و تنش آنی و لحظه‌ای با تغییراتی کنترل شده. موضوعی که قطعا با کمی تشدید نظارت‌ها و تاکید بر برخوردهای تاثیرگذار با هنجارشکنان و مردم‌آزاران محقق خواهد شد.

سرنوشت نامعلوم جایگزین سوئیفت؛ خوش خیالی به سازوکار اروپایی

سپهرغرب، گروه اقتصادی: ایده‌های متنوعی در داخل و خارج برای جایگزینی سوئیفت مطرح است ولی تاکنون دولت راه حل نهایی را ارائه نداده است.

به دنبال اجرای دور دوم تحریم‌های آمریکا، سامانه خدمات پیام‌رسان مالی سوئیفت دسترسی برخی بانک‌های ایرانی که در فهرست تحریم‌های ثانویه آمریکا بودند را به این سامانه که شامل بیش از ۱۱ هزار نهاد مالی در بیش از ۲۰۰ کشور جهان است قطع کرد.

راه حل اروپایی‌ها چه بود؟

قرار بود اروپا سازوکار ویژه‌ای برای تسهیل تجارت با ایران تا ۱۰ آبان طراحی کند و به اجرا برسد، ولی تا به امروز این وعده اروپایی‌ها عملی نشده و با توجه به بد قولی‌های سابق، این تردید وجود دارد که آیا اروپا قصد نجات واقعی برجام را دارد یا بازهم مانند گذشته می‌خواهد در زمین آمریکا بازی می‌کند.

راه حل مالی اروپا SPV نام دارد که براساس آن‌چه گفته شد این سازوکار تنها به کشورهای عضو اتحادیه اروپا مربوط نمی‌شود و همه کشورها می‌توانند از این سیستم برای تجارت با ایران استفاده کنند.SPVقرار است به‌عنوان «مؤسسه واسطه‌ای غیر بانکی» عمل کند که یکی از کارکردهای آن، برقراری مبادلات مالی بین‌المللی است.

یعنی spv می‌تواند به‌صورت یک مؤسسه خارج از سیستم بانکی عمل کند و به‌عنوان یک واسطه، مبادلات کشور با شرکای تجاری خود را سامان‌دهی کند و عملکردی مشابه معامله تهاتری با کشورهای اروپایی داشته باشد.

به‌عنوان مثال می‌توان گفت ایران صادرات خود به اروپا را از طریق این موسسه انجام دهد و ارزش صادرات انجام شده به‌صورت اعتبار نزد این موسسه باقی بماند. در مقابل، شرکت‌هایی که قصد فروش کالا یا خدمات به ایران را دارند، از این اعتبار استفاده می‌کنند و در واقع ارزش واردات ایران از اروپا از اعتبار موسسه کسر می‌شود.

ظریف آب پاکی را ریخت؛ کشورهای اروپایی شانه خالی می‌کنند

اما در هفته گذشته ظریف آب پاکی را ریخت و از علت امروز و فردا کردن اروپایی‌ها پرده برداری کرد. وی گفت: «اروپایی‌ها عنوان می‌کنند که برای پیدا شدن کشوری که میزبان این سازوکار باشد، قدری با چالش مواجه هستند. در واقع برخی کشورها که به عنوان میزبان پیشنهاد شدند، این امر را نپذیرفتند و مذاکرات برای مشخص شدن میزبانی سازوکار SPV ادامه دارد.» گفتنی است که تاکنون دو کشور اتریش و لوکزامبورگ از میزبانی spvشانه خالی کرده‌اند.

حال با توجه به طبل تو خالی اروپایی‌ها در این چند ماهه ایده‌ها و نظرات مختلفی برای جایگزینی سوئیفت مطرح شده است که به شکل مختصر به برخی از آنان اشاره می‌شود:

سوئیفت منطقه‌ای راه اندازی شود

پور ابراهیمی رئیس کمیسیون اقتصادی پیشنهاد تشکیل سوئیفت منطقه‌ای را ارائه داده است و گفته است: پیشنهاد ما این است که سوئیفت منطقه‌ای را طراحی کنیم و بانک‌ها هم در جلسه‌ای آخرین اقدامات خود را در زمینه سوئیفت بیان کنند. وی همچنین با خوش‌بینی به پیمان‌های پولی دو جانبه افزود: استفاده از ارز دیجیتال را هم مبنا قرار دادیم. بسته جامعی هم در افزایش توانمندی در داخل نظام بانکی در کشور خواهیم داشت

البته این در حالی است که کمیسیون اقتصادی در شهریور امسال یک طرح حاوی راه‌اندازی و استفاده از پیام‌رسان‌های مالی و انعقاد پیمان‌های پولی دو و چند جانبه در تجارت خارجی را رد کرده است.

سامانه وطنی سپام جایگزین سوئیفت

صالح‌آبادی مدیرعامل بانک توسعه صادرات بهترین جایگزین سوئیفت را سامانه ایرانی سپام معرفی کرده و گفته است: نگرانی از قطع و ممنوعیت استفاده از سوئیفت نداریم زیرا سپام و سامانه‌های داخلی سایر کشورها، جایگزین خوبی برای سوئیفت است.

همچنین ناصر حکیمی معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی هم عقیده با صالح آبادی بوده و سپام را جایگزین مطلوب سوئیفت می‌داند اما مهم ترین مانع آن را پیدا کردن کشورهایی می‌داند که این سامانه را قبول کنند.

سامانه پیام‌رسانی مالی الکترونیکی «سپام» یک سامانه ملی در مراودات بانکی محسوب می‌شود. با استفاده از این زیرساخت می‌توان امکان اتصال به بانک‌های خارجی را در خارج از کشور به‌گونه‌ای برقرار کرد که بدون به‌کارگیری امکانات موسسه سوئیفت و نگرانی‌های مربوط به آن، با زبانی مشترک و آشنا، تعاملات مالی با آخرین فناوری‌های موجود صورت گیرد. در حال حاضر تمام بانک‌های کشور به این سیستم متصل هستند و با وصل شدن برخی از بانک‌های خارجی، محدودیت‌های ارتباط مالی سوئیفت می‌تواند به حداقل برسد.

جلسه مدیران بانکی با چاشنی یأس و نا امیدی

اواخر آبان ماه مدیران چندین بانک خصوصی و دولتی در اتاق بازرگانی گرد هم آمدند تا بتوانند راهکارهای غیربانکی برای عبور از تحریم‌ها ارائه دهند. بر حسب اخبار از این جلسه خروجی مفیدی بیرون نیامد چراکه به جای ارائه راهکار غالبا با گلایه و ابراز ناامیدی از دشواری‌های مبادلات مالی در آینده نزدیک همراه بود.

دراین جلسه تنها یک پیشنهاد آن هم از سوی یک غیر بانکی یعنی سیدحسین سلیمی عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران و رییس انجمن سرمایه‌گذاری خارجی در اتاق ایران در این جلسه ارائه شد و آن پیشنهاد این بود که ورود مواد اولیه واحدهای صنعتی و تولیدی به کشور به عنوان سرمایه‌گذاری خارجی از سوی دولت و دستگاه‌های مربوطه شناخته شود تا از این طریق، بنگاه‌های ایرانی و خارجی بتوانند به همکاری‌ها ادامه دهند.

راه حلی که قرار بود بانک مرکزی ارائه بدهد به کجا رسید؟

در اواسط آبان‌ماه همتی اعلام داشت که خود بانک مرکزی با توجه به احتمال قطع خدمات پیام‌رسان مالی سوئیف، سامانه‌های جایگزین برای تعامل بانکی با کشورهای طرف تجاری را پیش‌بینی کرده است. اما متاسفانه تاکنون خبر امیدوارکننده‌ای در این خصوص از بانک مرکزی به گوش نرسیده است.

اما آیا سوئیفت تنها سیستمی است که این سازوکار را انجام می‌دهد؟ سیستم‌های مشابه سوئیفت در گوشه و کنار دنیا در حال فعالیت هستند. برخی از آن‌ها تراکنش‌های بانکی داخلی را پوشش می‌دهند و برخی وظیفه ارتباط بانکی بین کشورهای مختلف را بر عهده دارند که در ادامه با چند نمونه از آن‌ها آشنا می‌شویم:

روسیه و چین برای دور زدن سوئیفت چه کردند؟

سیستم پیام‌رسان مالیروسی که با نام SPFS شناخته می‌شود از سال ۲۰۱۴ و به دنبال تهدیدهای غرب مبنی‌بر قطع ارتباط روسیه با سوئیفت توسط بانک مرکزی این کشور طراحی شد. چین نیز از سامانه CIPS در تراکنش‌های بین بانکی خارجی استفاده می‌کند که مبادلات خارجی با پول ملی خود یعنی یوآن را پوشش می‌دهد.

روسیه و چین در حال گسترش یک نظام جایگزین برای سوئیفت هستند برای این منظور به خرید صدها تن طلا به عنوان وسیله‌ای برای رهایی از دلار آمریکا روی آورده‌اند و این روند به حذف جهانی دلار تسریع می‌بخشد.

روسیه در سال‌های اخیر به دنبال تنش میان واشنگتن-مسکو به طرز فزآینده‌ای ذخایر طلای خود را افزایش داده و از طرفی هم اوراق قرضه آمریکایی خود را از رقم ۹۶ میلیارد دلار در ماه مارس به ۱۴,۹ میلیارد دلار در ماه می‌کاهش داده است.

تصمیم اروپا و اوراسیا برای حذف سوئیفت

در کنفرانس اقتصادی کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا که در روسیه برگزار شده است، بانک توسعه اوراسیا پیشنهاد داده است که برای افزایش استفاده از ارزهای ملی در تجارت میان کشورهای عضو، یک سیستم پیام‌رسانی مالی زیر نظر این بانک راه‌اندازی شود. انتظار می‌رود این سیستم پیام‌رسانی مالی جایگزین سوئیفت شده و نقش ارزهای ملی در معاملات فرامرزی بین کشورها را تقویت نماید.

کشورهای اروپایی از چندین سال قبل سامانه‌هایی همچون «سپا» و «EBICS» را باهدف تنوع بخشی به سیستم‌های پیام رسانی مالی و تضعیف اقتصادی سلطه آمریکا راه اندازی نموده اند. سایر کشورها از قبیل چین، روسیه و هند نیز به طور جداگانه سیستم‌های پیام‌رسانی مالی مخصوص خود را طراحی کرده‌اند تا از عواقب وابستگی به سیستم سوئیفت در امان باشند.

بلاک چین بر علیه سوئیفت

در سال‌های اخیر فناوری‌های مبتنی بر بلاک چین در عرصه پرداخت‌های بین‌المللی ظهور کرده‌اند. یکی از آن‌ها سیستم پرداخت ریپل است که پیش‌بینی می‌شود بتواند با رفع مشکلات سوئیفت، انحصار این سیستم پیام‌رسانی را نیز با چالش مواجه نماید. یکی از نکات جالب توجه در زمینه استفاده از پیام‌رسان مالی ریپل امکان مبادله بدون واسطه ارزها با یگدیگر، در قالب آن است.